

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલિકેશન નં. ૯૩૩૧/૨૦૧૭

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલિકેશન નં. ૧૧૨૭૬/૨૦૧૭

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એન.વી. અંજારિયા

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	હા
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	ના

મનીષ મનસુખભાઈ રાઘદલ

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧, ૨ તરફથી શ્રી આર.વી. દેશમુખ (૩૦૦)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફથી શ્રી કે.એમ. અંતાણી, એ.જી.પી. (૯૯)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨, ૩, ૪, ૫ માટે ડી.એસ.(પ) દ્વારા નોટિસ બજવણી

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એન.વી. અંજારિયા

તારીખ : ૧૫/૧૦/૨૦૧૮

સીએવી ચુકાદો

અહીં શીર્ષકવાળી બંને પિટિશનોમાં હકીકતો સમાન હોવાથી અને સંકળાયેલા મુદ્દાઓ એકસરખા હોવાથી, તેઓની સાથે સુનાવણી કરવામાં આવી હતી, અને આ સંયુક્ત ચુકાદા દ્વારા નિકાલ માટે ધ્યાને લેવામાં આવી રહી છે.

૨. સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૯૩૩૧/૨૦૧૭ ના બે અરજદારોએ શિક્ષણ સહાયક (મદદનીશ શિક્ષક) ની જગ્યા પર નિમણૂક માટે અરજદારોને ભલામણ પત્રો ન આપવાની જિલ્લા શિક્ષણાધિકારી, નવસારી અને જિલ્લા શિક્ષણાધિકારી, આણંદ – અનુક્રમે સામાવાળા નં. ૪ અને ૫ ની કાર્યવાહીને ગેરકાયદેસર જાહેર કરવાનો નિર્દેશ આપવા માટે અરજ કરેલ છે. અરજદારોએ એવી જાહેરાત કરવાની અરજ કરેલ છે કે અરજદારો સદર જગ્યા પર નિમણૂક મેળવવા માટે પાત્ર અને હકદાર હતા. અન્ય સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશનમાં પણ, બંને અરજદારોએ તે જ તર્જ પર તેમાંના સામાવાળા નં. ૪ – જિલ્લા શિક્ષણાધિકારી, વલસાડ ની કાર્યવાહીને ગેરકાયદેસર જાહેર કરવા અને વધુમાં સદર જગ્યા પર નિમણૂકની માંગણી કરતી અરજ કરેલ છે.

૩. સુસંગત હકીકતોની રૂપરેખા આપતાં, બંને પિટિશનોના તમામ ચાર અરજદારોએ તેમની ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાની પરીક્ષા પાસ કરી હતી અને ત્યારપછી બી.કોમ. ની પરીક્ષા પાસ કરી હતી. તેઓએ એમ.કોમ. નો અનુસ્નાતક પદવીનો અભ્યાસક્રમ હાથ ધર્યો હતો જે તેઓએ પૂર્ણ કર્યો હતો. તેઓએ બી.એડ. ની પરીક્ષા પણ પાસ કરી હતી અને ટીચર્સ એન્ડ હેડમાસ્ટર્સ ફોર રજિસ્ટર્ડ પ્રાઇવેટ સેકન્ડરી એન્ડ હાયર સેકન્ડરી સ્કૂલ્સ (પ્રોસિજર ફોર સિલેક્શન) રૂલ્સ,

૨૦૧૧ હેઠળ નિર્ધારિત ટીચર્સ એપ્રિટિયુડ ટેસ્ટ (ટાટ/TAT) પાસ કરી હતી. સ્નાતક કક્ષાએ, અરજદારો પાસે આંકડાશાસ્ત્ર એક વિષય તરીકે હતો જ્યારે આંકડાશાસ્ત્રનો સદર વિષય અનુસ્નાતક પદવી કક્ષાએ મુખ્ય વિષય હતો.

૩.૧ બિન-સરકારી અનુદાનિત (ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ) માધ્યમિક શાળાઓમાં શિક્ષણ સહાયકની જગ્યા પર ભરતી માટે તારીખ ૧૫મી એપ્રિલ, ૨૦૧૬ ના રોજ બહાર પાડવામાં આવેલી જાહેરાત અનુસાર, અરજદારોએ તેમની ઓનલાઇન અરજીઓ કરી હતી. તેઓ વિધિવત રચાયેલી પસંદગી સમિતિ સમક્ષ હાજર થયા હતા. સમિતિએ તારીખ ૦૭મી નવેમ્બર, ૨૦૧૬ ના રોજ પસંદગી યાદી તૈયાર કરી હતી. પ્રથમ શીર્ષકવાળી સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશનમાં અરજદાર નં. ૧ મેરિટ નં. ૫૪ પર સ્થાન પામ્યા હતા અને અરજદાર નં. ૨ એ યાદીમાં ક્રમ નં. ૯૨ પર મેરિટ ક્રમાંક મેળવ્યો હતો. અન્ય પિટિશનના અરજદારોએ પણ તેમનો મેરિટ ક્રમાંક મેળવ્યો હતો અને તેમના નામ યાદીમાં અનુક્રમે ક્રમ નં. ૮૪ અને ૮૩ પર સ્થાન પામ્યા હતા.

૩.૨ તમામ અરજદારો મેરિટ યાદીમાં સ્થાન પામ્યા હોવાથી અને પસંદગી સમિતિ દ્વારા તેઓની પસંદગી કરવામાં આવી હોવાથી, ભલામણ પત્ર મેળવવાની અપેક્ષા રાખતા હતા, ત્યારે સંબંધિત જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીએ અરજદારોને નિમણૂકના હેતુ માટે ભલામણ પત્ર આપવાનો ઇનકાર કર્યો હતો. અરજદારોનો ચોક્કસ અને અખંડિત કેસ છે કે તેઓની પસંદગી થતાં, તેઓને જે શાળામાં નિમણૂક આપવાની હતી તે સંબંધિત શાળા પણ ફાળવવામાં આવી

હતી, તેમ છતાં પણ, સામાવાળા – જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીએ ત્યારપછી ભલામણ પત્ર ઇશ્યુ કર્યો ન હતો.

૩.૩ જોકે અરજદારોના જણાવ્યા મુજબ તેઓ સદર જગ્યા પર નિમણૂક મેળવવા માટે જરૂરી લાયકાત ધરાવતા પાત્ર ઉમેદવારો હતા, તેમ છતાં જ્યારે અરજદારોએ ભલામણ પત્ર ઇશ્યુ ન કરવા બાબતે ફરિયાદ કરી, ત્યારે સત્તાધિકારી દ્વારા તેઓને જણાવવામાં આવ્યું હતું કે સ્નાતક કક્ષાએ, અરજદારોએ જે વિષયોનો અભ્યાસ કર્યો હતો તે ઓડિટિંગ-૩ અને મેનેજમેન્ટ એકાઉન્ટ-૪ હતા જ્યારે માત્ર અનુસ્નાતક પદવી કક્ષાએ (એમ.કોમ.) જ અરજદારોએ આંકડાશાસ્ત્રનો મુખ્ય વિષય તરીકે અભ્યાસ કર્યો હતો. જોકે અરજદારોએ સ્નાતક કક્ષાએ આંકડાશાસ્ત્ર વિષયનો અભ્યાસ કર્યો હતો અને અનુસ્નાતક કક્ષાએ આંકડાશાસ્ત્રનો મુખ્ય વિષય તરીકે અભ્યાસ કર્યો હતો, છતાં સામાવાળાના વલણ મુજબ, સ્નાતક કક્ષાએ અરજદારો પાસે આંકડાશાસ્ત્ર મુખ્ય વિષય તરીકે ન હોવાથી, તેઓ લાયકાત ધરાવતા ન હતા અને તેથી નિમણૂક મેળવવા માટે પાત્ર ન હતા.

૩.૪ તારીખ ૧૫મી એપ્રિલ, ૨૦૧૬ ની જાહેરાતમાં પાત્રતાના માપદંડનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો. તેમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે શાળામાં શિક્ષણ સહાયકની જગ્યા પર નિમણૂક માટે, શિક્ષણ વિભાગ દ્વારા તારીખ ૧૧મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૧ ના જાહેરનામા દ્વારા પ્રસિદ્ધ કરાયેલા ટીચર્સ એન્ડ હેડમાસ્ટર્સ ઓફ રજિસ્ટર્ડ પ્રાઇવેટ સેકન્ડરી એન્ડ હાયર સેકન્ડરી સ્કૂલ્સ (પ્રોસિજર ફોર સિલેક્શન) રૂલ્સ, ૨૦૧૧ ના નિયમ ૭(એ) ની પાત્રતા લાગુ પડશે. તેમાં વધુમાં

ઉદ્દેશ કરવામાં આવ્યો હતો કે શિક્ષણ વિભાગના તારીખ ૨૮મી ઓક્ટોબર, ૧૯૭૫ અને ૦૮મી ઓક્ટોબર, ૨૦૦૯ ના ઠરાવની જોગવાઈઓ ઉપરોક્ત નિયમો સાથે વાંચતાં પાત્રતા નક્કી કરવાના હેતુ માટે લાગુ પડશે. આમ, પાત્રતા નક્કી કરવા માટે ઉપરોક્ત વ્યાપ વિચારવામાં આવ્યો હતો.

જ. અરજદારો તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી આર.વી. દેશમુખે રજૂઆત કરી હતી કે અરજદારોની પસંદગી સદર નિયમો હેઠળ રચાયેલી પસંદગી સમિતિ દ્વારા કરવામાં આવી હતી અને પસંદગી સમિતિએ શૈક્ષણિક લાયકાતોની ચકાસણી કરીને અરજદારોની પસંદગી કરી હતી. અરજદારો તરફથી વિદ્વાન વકીલે એ વાત પર ભાર મૂક્યા પછી કે તમામ અરજદારો પાસે તેમની સ્નાતક કક્ષાએ આંકડાશાસ્ત્ર વિષય હતો અને અનુસ્નાતક કક્ષાએ આ વિષય મુખ્ય વિષય હતો, વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે અરજદારો પાત્રતા ધરાવતા હોવાનું માનવામાં આવ્યું હતું અને તેઓ ભલામણ પત્રો મેળવવા માટે હકદાર હતા. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે તથ્યો અને સંજોગોમાં, અરજદારો માટે નિમણૂક મેળવવાની કાયદેસર અપેક્ષા ઊભી થઈ હતી જે તેઓને નકારવામાં આવેલ હક હતો. અરજદારો તરફથી વિદ્વાન વકીલના જણાવ્યા મુજબ, અરજદારો અપેક્ષિત પાત્રતાના માપદંડ પૂર્ણ કરતા હતા.

જ.૧ બીજી બાજુ, વિદ્વાન મદદનીશ સરકારી વકીલ શ્રી કે.એમ. અંતાણીએ સામાવાળા નં. ૨ વતી દાખલ કરવામાં આવેલી પ્રત્યુત્તરની સોગંદનામામાં ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલોના આધારે રજૂઆત કરતાં અરજદારોના કેસનો

ભારપૂર્વક વિરોધ કર્યો હતો કે અરજદારો શિક્ષણ વિભાગ દ્વારા તારીખ ૧૧મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૧ ના જાહેરનામાથી પ્રસિદ્ધ નિયમો મુજબ જરૂરી લાયકાત ધરાવતા નથી. તેઓએ સોગંદનામાના પેરા ૭ ના કથનો પર આધાર રાખીને એવી દલીલ કરી હતી કે આંકડાશાસ્ત્ર વિષયમાં અભ્યાસ માટે જરૂરી લાયકાત પૂર્ણ થતી ન હતી. પ્રત્યુત્તરની સોગંદનામા અનુસાર, ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષક માટે આ જરૂરી લાયકાતો હતી-(૧) સંબંધિત વિષયમાં સ્નાતકની પદવી, (૨) સંબંધિત વિષયમાં અનુસ્નાતકની પદવી, (૩) વ્યવસાયિક વિષયમાં સ્નાતકની પદવી એટલે કે બી.એડ./બી.પી.એડ. વગેરે અને (૪) વ્યવસાયિક વિષયમાં અનુસ્નાતકની પદવી એટલે કે એમ.એડ./એમ.પી.એડ. વગેરે (જો ધરાવતા હોય તો). માધ્યમિક શિક્ષકની જગ્યા માટે, દલીલો મુજબ, નીચે મુજબની જરૂરી લાયકાતો હતી-(૧) સંબંધિત વિષયમાં સ્નાતકની પદવી, (૨) સંબંધિત વિષયમાં અનુસ્નાતકની પદવી (જો ધરાવતા હોય તો), (૩) વ્યવસાયિક વિષયમાં સ્નાતકની પદવી એટલે કે બી.એડ./બી.પી.એડ. વગેરે (૪) વ્યવસાયિક વિષયમાં અનુસ્નાતકની પદવી એટલે કે એમ.એડ./એમ.પી.એડ. વગેરે (જો ધરાવતા હોય તો).

જ.૨ એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે શિક્ષણ સહાયકની જગ્યા માટે અરજી કરનારા અરજદારોમાંથી કોઈપણ પાસે સ્નાતકની પદવી તેમજ અનુસ્નાતકની પદવી બંનેમાં આંકડાશાસ્ત્ર વિષય મુખ્ય વિષય તરીકે ન હતો. એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે અરજદાર નં. ૧ એ ઓડિટિંગ અને મેનેજમેન્ટ એકાઉન્ટમાં બી.કોમ.

પાસ કર્યું હતું. અન્ય પિટિશનોના અરજદારોની પણ સમાન લાયકાત હતી, તેવી વિદ્વાન મદદનીશ સરકારી વકીલે દલીલ કરી હતી. સામાવાળાના વાંધાનો મુખ્ય સાર એ હતો કે અરજદારોએ આંકડાશાસ્ત્ર વિષયનો અભ્યાસ માત્ર એક વિષય તરીકે કર્યો હતો પરંતુ જ્યાં સુધી સ્નાતક કક્ષાના અભ્યાસનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી તેઓએ સદર વિષયમાં વિશેષતા પ્રાપ્ત કરી ન હતી. સામાવાળાના વલણ મુજબ, માત્ર અનુસ્નાતક કક્ષાએ જ આંકડાશાસ્ત્ર મુખ્ય વિષય હતો જે પોતાનામાં જ જરૂરિયાતને સંતોષતો ન હતો કારણ કે સ્નાતક કક્ષાએ પણ આંકડાશાસ્ત્ર મુખ્ય વિષય હોવો જરૂરી હતો.

પ. કેસની હકીકતો અને રજૂ કરાયેલી સામસામેની દલીલો પરથી, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે અરજદારોએ તેમની બી.કોમ. ની પરીક્ષા આંકડાશાસ્ત્રના એક વિષય સાથે પાસ કરી હતી અને એમ.કોમ. માં તેમના અનુસ્નાતક અભ્યાસમાં, આંકડાશાસ્ત્ર વિષય મુખ્ય વિષય હતો. સ્નાતક કક્ષાએ અરજદારો પાસે આંકડાશાસ્ત્ર મુખ્ય વિષય તરીકે ન હોવાથી, શિક્ષણ વિભાગના તારીખ ૧૧મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૧ ના જાહેરનામાથી પ્રસિદ્ધ નિયમોમાં આવી જરૂરિયાત વિચારવામાં આવી હોવાના આધારે તેઓને અપાત્ર ગણવામાં આવ્યા હતા. શું સદર નિયમોમાં પાત્રતા તરીકે આ નિર્ધારણ સમાવિષ્ટ અને ફરજિયાત કરવામાં આવ્યું હતું કે કેમ, તે વિચારણા હેઠળનો મુખ્ય પ્રશ્ન છે.

પ.૧ ટીચર્સ એન્ડ હેડમાસ્ટર્સ ઓફ રજિસ્ટર્ડ પ્રાઇવેટ સેકન્ડરી એન્ડ હાયર સેકન્ડરી સ્કૂલ્સ (પ્રોસિજર ફોર સિલેક્શન) રૂલ્સ, ૨૦૧૧ નામના નિયમો

પસંદગી પ્રક્રિયા માટે જોગવાઈ કરે છે. નિયમ ૪ શિક્ષકો અને આચાર્યોની પસંદગી સાથે સંબંધિત છે જેમાં જણાવાયું છે કે પસંદગી સમિતિ સદર નિયમોની જોગવાઈઓ મુજબ નિમણૂક માટે લાયકાત ધરાવતી વ્યક્તિઓમાંથી નોંધાયેલી ખાનગી શાળાઓમાં સદર જગ્યા પર નિમણૂક માટે વ્યક્તિઓની પસંદગી કરશે. પસંદગી સમિતિ અરજીઓ મંગાવવાની, ઉમેદવારોના નામોની ભલામણ કરવાની અને પસંદગી કરવાની પ્રક્રિયા હાથ ધરે છે.

પ.૨ નિમણૂક માટેની પાત્રતા નિયમ ૭ માં પૂરી પાડવામાં આવી છે. નિયમ ૭ નીચે મુજબ વંચાય છે.

“૭. નિમણૂક માટેની પાત્રતા:- શિક્ષક અથવા આચાર્ય તરીકે નિમણૂક મેળવવા માટે પાત્ર થવા માટે, ઉમેદવાર પાસે નીચે મુજબ હોવું જરૂરી છે-
(એ) ગુજરાત માધ્યમિક શિક્ષણ વિનિયમો, ૧૯૭૪ ની જોગવાઈઓ અનુસાર જરૂરી શૈક્ષણિક લાયકાતો અને વય; અને
(બી) ગુજરાત સિવિલ સર્વિસીસ ક્લાસિફિકેશન એન્ડ રિફ્રૂટમેન્ટ (જનરલ) રૂલ્સ, ૧૯૬૭ માં નિર્ધારિત કર્યા મુજબ કમ્પ્યુટર એપ્લિકેશનનું મૂળભૂત જ્ઞાન:

પરંતુ શરત એ છે કે ગુજરાત સિવિલ સર્વિસીસ ક્લાસિફિકેશન એન્ડ રિફ્રૂટમેન્ટ (જનરલ) રૂલ્સ, ૧૯૬૭ ની જોગવાઈઓ અનુસાર અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ

અને મહિલા ઉમેદવારની તરફેણમાં વય મર્યાદામાં છૂટછાટ આપવામાં આવશે.”

૫.૩ નિયમ ૯ આચાર્યની જગ્યા માટેની અરજીની જોગવાઈ કરે છે, નિયમ ૧૦ અરજીઓની ચકાસણીની જોગવાઈ કરે છે, જ્યારે નિયમ ૧૧ પસંદગી યાદી તૈયાર કરવા સાથે સંબંધિત છે. નિયમ ૧૧ તેના સુસંગત ભાગમાં નીચે મુજબ ઉદ્ધૃત કરી શકાય છે.

“૧૧. પસંદગી યાદી તૈયાર કરવી:-

(૧) (એ) પસંદગી સમિતિ ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર દ્વારા વર્ષમાં ઓછામાં ઓછી એક વાર યોજનાર ટીચર્સ એપ્લિકેશન ટેસ્ટમાં સંબંધિત ઉમેદવારે મેળવેલા ગુણના ૭૦% ગુણના વેઈટેજના આધારે યાદી તૈયાર કરશે.

(બી) ...

(સી) ...

(ડી) ...

(૨) સંબંધિત જગ્યા માટે નિર્ધારિત શૈક્ષણિક લાયકાતમાં મેળવેલા ગુણમાંથી ૩૦% નું વેઈટેજ આપવામાં આવશે. (મહેરબાની કરીને પરિશિષ્ટ ૨ માંનું ઉદાહરણ જુઓ)

(૩) ૩૦% વેઈટેજના હેતુ માટે લાયકાતના મહત્તમ ગુણ પરિશિષ્ટ ૧ માં નિર્ધારિત કર્યા મુજબ રહેશે.

(જ) પસંદગી સમિતિ ઉપરના પેટા-નિયમો (એ) અને (બી) માં જોગવાઈ કર્યા મુજબ સંબંધિત ઉમેદવારોએ મેળવેલા ગુણના આધારે વિષયવાર અને કેટેગરીવાર યાદીઓ તૈયાર કરશે.

(પ) પસંદગી સમિતિ, પસંદગી સમિતિ દ્વારા જાહેરાત કરાયેલી જગ્યાઓની સંખ્યા સુધી મર્યાદિત રહીને, ઉપરના પેટા-નિયમ (ડી) હેઠળ જોગવાઈ કર્યા મુજબ દરેક ઉમેદવારને આખરી રીતે આપવામાં આવેલા કુલ ગુણના આધારે મેરિટના ક્રમમાં સફળ ઉમેદવારોની યાદી તૈયાર કરશે.

(ડ) પસંદગી સમિતિ અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગો અને મહિલાઓ માટે અનામત રાખવામાં આવેલી ખાલી જગ્યાઓની સંખ્યાની મર્યાદામાં આવા વર્ગોના સફળ ઉમેદવારોની અલગ યાદી તૈયાર કરશે.

પરંતુ શરત એ છે કે જ્યાં સામાન્ય કેટેગરી માટે નક્કી કરાયેલા ક્વોલિફાઇંગ કુલ ગુણના આધારે અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ અથવા પરિસ્થિતિ મુજબ વિચરતી જાતિઓ અને વિમુક્ત જાતિઓના જરૂરી સંખ્યામાં ઉમેદવારો ક્વોલિફાય ન થઈ શક્યા હોય, ત્યાં પસંદગી સમિતિ આ અનામત જગ્યાઓની ઘટ પૂરી કરવા માટે ક્વોલિફાઇંગ કુલ ગુણમાં છૂટછાટ આપી શકશે.

(૭) પસંદગી સમિતિ ઉપરના પેટા-નિયમો (ર) અને (૩) હેઠળ તૈયાર કરાયેલ સફળ ઉમેદવારોની યાદીના આશરે ૧૦% ઉમેદવારોના નામ

દર્શાવતી વિષયવાર અને કેટેગરીવાર પ્રતીક્ષા યાદીઓ તૈયાર કરશે.

(૮) પેટા-નિયમ (૭) માં ઉલ્લેખિત પ્રતીક્ષા યાદી પરિણામ પ્રસિદ્ધ થયાની તારીખથી બે વર્ષના સમયગાળા માટે અથવા આગામી પરીક્ષાનું પરિણામ પ્રસિદ્ધ થવાની તારીખ સુધી, જે બેમાંથી વહેલું હોય ત્યાં સુધી અમલમાં રહેશે.”

(૯) પ્રતીક્ષા યાદી નીચેના સંજોગોમાં અમલમાં આવી શકે છે:-

(૧) જો નિયત સમય મર્યાદામાં પસંદ કરાયેલા ઉમેદવાર હાજર ન થવાને કારણે આચાર્ય અથવા માધ્યમિક શિક્ષક અથવા ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષકની જગ્યા ભરાઈ ન હોય.

(૨) જો પસંદ કરાયેલ ઉમેદવાર કોઈપણ કારણોસર નિમણૂક માટે ગેરલાયક ઠરે.”

૫.૪ આમ આ નિયમ ઉમેદવારે ધરાવેલી શૈક્ષણિક લાયકાતના આધારે વેઈટેજ આપવાનું વિચારે છે. તે જોગવાઈ કરે છે કે પસંદગી સમિતિ સંબંધિત ઉમેદવારે ટીચર્સ એપ્ટિટ્યુડ ટેસ્ટમાં મેળવેલા ગુણના ૭૦% ગુણના વેઈટેજના આધારે યાદી તૈયાર કરશે. તે વધુમાં જણાવે છે કે જે ઉમેદવારે ટીચર્સ એપ્ટિટ્યુડ ટેસ્ટ (ટાટ/TAT) માં ઓછામાં ઓછા ૫૦ ગુણ મેળવ્યા હોય તેને ટાટ વેઈટેજ માટે લાયક ગણવામાં આવશે. અરજદારો ટાટ પાસ કરી ચૂક્યા છે.

૫.૫ જે બાબત આગળ પૂરી પાડવામાં આવી છે, અને જે સુસંગત છે, તે નિયમ ૧૧ ના પેટા-નિયમ (૨) અને પેટા-નિયમ (૩) માં છે. પેટા-નિયમ (૨) પરિશિષ્ટ ૨

માં આપેલા ઉદાહરણ મુજબ સંબંધિત જગ્યા માટે નિર્ધારિત શૈક્ષણિક લાયકાતમાં મેળવેલા ગુણમાંથી ૩૦% વેઈટેજ આપવાની વાત કરે છે. પેટા-નિયમ (૩) હેઠળ, એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે ૩૦% વેઈટેજના હેતુ માટે લાયકાતના મહત્તમ ગુણ પરિશિષ્ટ ૨ મુજબ રહેશે. ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષકની જગ્યા માટે.

પ.૬ સદર નિયમોના પરિશિષ્ટ ૨ નો ભાગ હોય તેવા વેઈટેજ દર્શાવતું કોષ્ટક નીચે મુજબ ઉદ્ધૃત કરવામાં આવે છે.

“ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષકની જગ્યા માટે:-

ક્રમ	લાયકાત	મહત્તમ ગુણ	ઉદાહરણ તરીકે	
			ઉમેદવારે મેળવેલ ટકાવારી	ઉમેદવારે મેળવેલ ટકાવારીના આધારે મળવાપાત્ર ગુણ (કોલમ ૩ × કોલમ ૪ / ૧૦૦)
૧	૨	૩	૪	૫
૧	સંબંધિત વિષયમાં સ્નાતકની પદવી	૧૦	૭૦	૭.૦
૨	સંબંધિત વિષયમાં અનુસ્નાતકની પદવી	૧૦	૬૦	૬.૦
૩	વ્યવસાયિક વિષયમાં સ્નાતકની પદવી એટલે કે બી.એડ./બી.પી. એડ. વગેરે.	૫	૮૦	૪.૦
૪	વ્યવસાયિક	૫૦	૬૦	૩.૦

	વિષયમાં અનુસ્નાતકની પદવી એટલે કે એમ.એડ./એમ. પી.એડ. વગેરે.			
		૩૦		૨૦

પ.૭ તેથી સદર નિયમો જોગવાઈ કરે છે કે જે ઉમેદવારો નિયમ ૭ હેઠળના પાત્રતાના માપદંડ પૂર્ણ કરે છે તેઓને નિયમ ૧૧ હેઠળ પસંદગી યાદી તૈયાર કરવાના હેતુ માટે આગળ ધ્યાને લેવામાં આવશે. પસંદગી યાદી તૈયાર કરવામાં, ઉમેદવારોએ સંબંધિત વિષયમાં મેળવેલા ગુણના આધારે વેઈટેજ આપવા માટે તેઓને ધ્યાને લેવાના રહેશે. આ પાત્રતાની નિશ્ચિતતાના તબક્કા પછીનો અને પાત્ર ઉમેદવારોની સંક્ષિપ્ત યાદી તૈયાર કર્યા પછીનો તબક્કો છે જેઓને, ત્યારપછીના તબક્કામાં, નિયમ સાથેના પરિશિષ્ટ ૧ અને ૨ સાથે વાંચતાં નિયમ ૧૧ હેઠળ વિચાર્યા મુજબ વેઈટેજ આપ્યા પછી પસંદગીના ક્રમમાં ક્રમાંકિત કરવામાં આવશે.

૬. નોંધ્યા મુજબ, નિયમ ૭ હેઠળ વિચારવામાં આવેલી પાત્રતા એ ગુજરાત માધ્યમિક શિક્ષણ વિનિયમો, ૧૯૭૪ ની જોગવાઈઓ અનુસાર જરૂરી શૈક્ષણિક લાયકાત અને વય છે. ૧૯૭૪ ના વિનિયમો શિક્ષકની જગ્યા માટે શૈક્ષણિક લાયકાત નિર્ધારિત કરતા નથી, જોકે પાત્રતાની શરત હેઠળ તેમજ જાહેરાતમાં ઉલ્લેખિત તારીખ ૨૮મી ઓક્ટોબર, ૧૯૭૫ નો સરકારી ઠરાવ, ઉમેદવાર દ્વારા ધરાવવાની જરૂરી લાયકાત માટે જોગવાઈ કરે છે. આ ઠરાવ હેઠળ નિર્ધારિત જરૂરી લાયકાત એ છે કે, “સંબંધિત વિષયમાં દ્વિતીય વર્ગની અનુસ્નાતક પદવી

ધરાવતા પ્રશિક્ષિત શિક્ષકો અથવા ધોરણ ૧૦ અને ૧૧ માં લગભગ સાત વર્ષ સુધી સંબંધિત વિષયમાં શિક્ષણ આપવાનો અનુભવ ધરાવતા પ્રશિક્ષિત સ્નાતક શિક્ષકો”। સામાવાળા સત્તાધિકારીઓ એ બાબતનો વિવાદ કરી રહ્યા નથી કે અરજદારો પાત્રતા પૂર્ણ કરવા માટે આ માપદંડ સંતોષે છે.

૭. ઉપર મુજબ પરિશિષ્ટ સાથે વાંચતાં સદર નિયમોના નિયમ ૧૧ ના સંદર્ભમાં આપવામાં આવનાર વેઈટેજ એ પાત્રતા નથી. ધરાવેલી લાયકાતના આધારે આપવામાં આવનાર વેઈટેજ અને પાત્રતા માટેના માપદંડ એ બે અલગ-અલગ પાસાં છે. જ્યારે ચોક્કસ લાયકાતના સંદર્ભમાં વેઈટેજ આપવામાં આવે છે અને જ્યારે ઉમેદવારોએ આ રીતે મેળવેલા મેરિટ ગુણના આધારે પસંદગી યાદી તૈયાર કરવાના હેતુ માટે સદર નિયમો હેઠળ આવા વેઈટેજની ગણતરી કરવામાં આવે છે, ત્યારે આવા વેઈટેજને પાત્રતાના ભાગ તરીકે ગણી શકાય નહીં. પાત્રતામાં અલગથી પૂરા પાડવામાં આવેલા માપદંડોનો સમાવેશ થાય છે. વેઈટેજ પોતે પસંદગી નક્કી કરતું નથી. તે પાત્ર ઉમેદવારોમાંથી યોગ્ય ક્રમમાં પસંદ થવા માટે પાત્ર ઉમેદવારોને લાગુ કરવાનો અથવા આપવાનો વધારાનો લાભ છે. આપવામાં આવનાર વેઈટેજને પસંદગીની પ્રક્રિયાનો ભાગ કહી શકાય અને પાત્રતાના દાયરામાં આવવાના માપદંડનો ભાગ નહીં. તેથી, સદર નિયમોમાં વેઈટેજ આપવાની જોગવાઈને પાત્રતાના ખ્યાલ અથવા માપદંડ સાથે ગૂંચવવી જોઈએ નહીં.

૮. સામાવાળા નં. ૨ એ તેમના પ્રત્યુત્તરની સોગંદનામામાં, પેરા ૭ થી આગળના કથનો પરથી જોઈ શકાય છે તેમ, તેના પર વ્યાપકપણે આધાર રાખીને વેઈટેજની જોગવાઈનો પાત્રતા તરીકે ઉલ્લેખ કર્યો છે. તે મુજબ એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે અરજદારો પાત્ર નથી. આવી રીતે રજૂઆત કરવામાં, ઓછામાં ઓછું કહીએ તો, સોગંદનામું કરનારે પોતાની જાતને ગેરમાર્ગે દોરી છે અને ખોટી દિશા પકડી છે. તેથી, આ મુખ્ય મુદ્દા પર સામાવાળાનો બચાવ નિષ્ફળ જાય છે.

૯. વધુમાં, એ નિર્ધારિત છે કે જ્યારે પ્રશ્ન હેઠળની જાહેરાત તારીખ ૧૫મી એપ્રિલ, ૨૦૧૬ ના રોજ બહાર પાડવામાં આવી હતી અને તે હેઠળ શિક્ષકોની પસંદગી થઈ હતી, ત્યારે તારીખ ૨૮મી ઓક્ટોબર, ૧૯૭૫ અને ૦૮મી ઓક્ટોબર, ૨૦૦૯ ના ઠરાવો સાથે વાંચતાં ઉપરોક્ત તારીખ ૧૧મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૧ ના નિયમો લાગુ કરવાના હતા. અરજદારો ભલામણ પત્રો ઇશ્યૂ થવાની અપેક્ષા રાખતા હતા પરંતુ કાં તો તેના પર કોઈ કાર્યવાહી કરવામાં આવી ન હતી અથવા તેઓને પાછા ખેંચી લેવામાં આવ્યા હતા. પાત્ર ગણાયેલા ઉમેદવારોને નિમણૂક હુકમો ડિસેમ્બર, ૨૦૧૭ માં જારી કરવામાં આવ્યા હતા. ગુજરાત માધ્યમિક શિક્ષણ વિનિયમો, ૧૯૭૪ માં આંકડાશાસ્ત્ર મુખ્ય વિષય હોવાના માપદંડ અંગે કોઈ જોગવાઈ ન હતી.

૯.૧ આ બાબતે પાત્રતા ત્યારપછી નિર્દિષ્ટ અને નિર્ધારિત કરવામાં આવી હતી અને તે સંબંધમાં રાજ્ય સરકારના શિક્ષણ વિભાગ દ્વારા તારીખ ૦૮મી જૂન, ૨૦૧૮ નો ઠરાવ બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો. પ્રશ્ન હેઠળની જગ્યા પર નિમણૂક

મેળવવા માટે ઉમેદવારો દ્વારા ધરાવવાની જરૂરિયાતવાળા વિષયની જોગવાઈ કરતા પાત્રતાના માપદંડ તારીખ ૦૭મી માર્ચ, ૨૦૧૮ ના રોજ મળેલી નિષ્ણાત સમિતિની બેઠકની ભલામણો અનુસાર વિનિયમ ૨૦(૩) થી ૨૦(૮) માં દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા, જેના અનુસંધાને ઉપરોક્ત ઠરાવ બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો. સામાવાળા નં. ૨ એ એવી રજૂઆત કરવા માટે તેના પર આધાર મેળવવા માટે સદર તારીખ ૦૮મી જૂન, ૨૦૧૮ નો ઠરાવ રજૂ કર્યો છે કે અરજદારો પાત્રતાનો ભાગ બનવા માટે જરૂરી વિષયના સંદર્ભમાં પાત્રતા ધરાવતા ન હતા.

૯.૨ આમ સ્વીકૃતપણે માત્ર વર્ષ ૨૦૧૮ માં જ સ્નાતક અને અનુસ્નાતક કક્ષાએ આંકડાશાસ્ત્રનો વિષય મુખ્ય વિષય તરીકે જરૂરી હોવાની જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી. આ જોગવાઈ તારીખ ૦૮મી જૂન, ૨૦૧૮ ના ઠરાવમાં કરવામાં આવી હતી, જે કોઈપણ સંજોગોમાં ભૂતકાળની અસરથી લાગુ થઈ શકે નહીં અને માત્ર ભવિષ્યની અસરથી જ લાગુ થશે. સદર બાબતે, જ્યારે અરજદારો પસંદગી પ્રક્રિયામાંથી પસાર થયા ત્યારે પ્રવર્તમાન અને અમલમાં રહેલી જરૂરી પાત્રતા ધરાવતા હોવાથી તેઓની પાત્રતાને કોઈ અસર થતી નથી. અરજદારોને નિમણૂકનો ઇનકાર ટકી શકે નહીં.

૧૦. આમ, એ સ્પષ્ટ બન્યું કે સામાવાળાએ તારીખ ૧૧મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૧ ના રોજ પ્રસિદ્ધ થયેલા નિયમો લાગુ કરતી વખતે, સદર નિયમોમાં વેઈટેજ આપવા અંગેની જોગવાઈઓનો ઉપયોગ કર્યો હતો. નિયમ ૧૧ માં વિચારવામાં આવેલી વેઈટેજની જોગવાઈને ભૂલથી પાત્રતાના માપદંડ તરીકે ગણી લેવામાં આવી હતી.

આવા આધાર પર અરજદારોને અપાત્ર ગણીને તેઓને સદર જગ્યા માટે બિન-હકદાર ઠેરવવામાં આવ્યા હતા. વેઈટેજ આપવા અંગે સદર નિયમમાં જે વિચારવામાં આવ્યું હતું તે પ્રશ્ન હેઠળની જગ્યા માટે દર્શાવેલા અને નિર્ધારિત પાત્રતાના માપદંડનો ભાગ ન હતું. પસંદગી પામેલા અને નિમણૂક માટે ભલામણ પત્રો મેળવવા હકદાર એવા અરજદારોને નિમણૂક નકારવા માટે વેઈટેજની જોગવાઈને પાત્રતાના નિર્ધારણ તરીકે ગણી શકાય નહીં. માપદંડોના આ ખોટા ઉપયોગને ધ્યાને લેતાં, પસંદ થયેલા અરજદારોને શિક્ષણ સહાયકની જગ્યા પર નિમણૂક કરવાનો સામાવાળા તરફનો ઈનકાર મનસ્વી, ગેરકાયદેસર અને બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪ અને ૧૬ નો ભંગ કરનારો ઠરે છે.

૧૧. ઉપરોક્ત ચર્ચા અને કારણોના પરિણામે, બંને પિટિશનો સંબંધિત પિટિશનોના પેરા ૭(એ) મુજબ મંજૂર કરવામાં આવે છે. તે સાથે એવું જાહેર કરવામાં આવે છે કે શિક્ષણ સહાયકો (મદદનીશ શિક્ષકો) ની નિમણૂક માટે અરજદારોને ભલામણ પત્રો ન આપવાની સામાવાળા નં. ૪- જિલ્લા શિક્ષણાધિકારી, નવસારી અને સામાવાળા નં. ૫- જિલ્લા શિક્ષણાધિકારી, આણંદ ની કાર્યવાહી ગેરકાયદેસર ઠરે છે. પ્રશ્ન હેઠળની જગ્યા પર નિમણૂક માટે અરજદારોને પાત્ર જાહેર કરીને બંને પિટિશનોમાં અરજદારોને ભલામણ પત્રો જારી કરવાનો સામાવાળાને આદેશ આપવામાં આવે છે.

સીધી બજવણી (ડાયરેક્ટ સર્વિસ) ની પરવાનગી આપવામાં આવે છે.

(એન.વી. અંજારિયા, ન્યાયમૂર્તિ)

સહી/-

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.